

*[Olağanüstü itirazla ilgili SÜRE sorununa dünkü yazımda değindim. Burada tekrarlamıyorum]. İtirazda yer alan en temel iddialarla ilgili özet hukuki görüşlerim:

1- Bir kere, temel prensip ve tüm iddialar için geçerli olmak üzere: YSK, **sadece somut ve delil/gerekçe ile desteklenen iddiaları** dikkate alabilir. [298/mde 112]. Bu kural olağanüstü itiraz için de aynen geçerlidir. YSK içtihadları bu yöndedir. Soyut iddiaların kabulü hukuken mümkün değildir. [Aksi takdirde, her seçim yerinde, isteyen herkes soyut iddialarla seçimlerin iptalini ister, bunun sonu gelmez]. Şu aşamada gördüğüm kadarıyla, dilekçedeki iddiaların büyük bölümü soyuttur.

2- **Bazı Sandık Kurulu Başkanlarının kamu görevlisi olmadığı iddiası:** Sandık Kurulu Başkanlarının ("SKB") seçileceği listeyi hazırlayan ve İlçe Seçim Kurullarına gönderen, İçişleri Bakanlığının atadığı ilgili mülki idare amirdir (ilçelerde kaymakamlar). Sonra İlçe Seçim Kurulu ("İSK") gözetiminde nihai liste oluşuyor: İSK'da, bir Hâkim, kamu görevlileri ve iktidar partisi üyeleri de var. Teklif edilen nihai SKB listesi 22 Şubat'ta SEÇSİS'e girildi; siyasi partiler 27 Şubat'a kadar bu isimlere itiraz edebilirlerdi [YSK Takvimi]. Kaldı ki, diyelim ki bazı SKB'ler "sorunlu"; bu bir iptal sebebi olamaz (hiçbir zaman olmadı). Zira oy sayımı sırasında, Sandık Kurulu hatalı bir işlem yaptıysa, *Kuruldaki iktidar partisi üyesi (ve müşahiti), bu hatayı sonuç tutanağına Şerh edebilirdi; şerh konulsaydı zaten somut delil olurdu ve bu somut temelde itiraz edilebilirdi.* Kamu görevlileri listelerinde yolsuzluk/usulsüzük varsa: Kanun, seçimin iptalini değil, suç işleyenler için cezai müeyyideyi öngörmüştür.

3- **Usulsüz Seçmen Kütükleri iddiası:** Bu konuda daha önce uzunca yazdım. Özetle, Kanun da YSK yerleşmiş içtihadları da [2006/250 İlke Kararı, 2014/3119, 2004/2400 vb.] bu konuda çok net: seçim dönemi itiraz süreleri vardı, yargısal süreç işledi (Kütüklere itirazları YSK nihai karara bağladı), bunlar kesinleşmiştir. Usulsüzlük varsa, Kanun, suç işleyenler için cezai müeyyide öngörmüştür. Hiçbir zaman iptal sebebi olarak kabul edilmemiştir. [Üstelik bu listeler sadece 2 hafta askıda kalmış değil; ayrıca her yıl YSK denetiminde/sorumluluğunda güncellenir, bu yıl da 1 Ocak 2019'da tüm siyasi partilerin incelenmesine talep üzerine sunuldu, SEÇSİS'e de girildi].

4- **Kısıtlıların, Hükümlülerin oy verdiği iddiası:** Bu konu, seçim sonucunu etkiler boyutta olmalı ve somut olarak desteklenmeli. Ayrıca, şunu hatırlatalım: Kısıtlılar ve hükümlülerle ilgili listeleri Adalet Bakanlığı hazırlar ve Kütüklere ("oy veremez") diye işlenmesi için YSK'ya ulaştırır. Ayrıca, seçimden 3 gün önce, Adalet Bakanlığı bu listeleri güncelliyor/YSK'ya bildiriyor. Adalet Bakanlığı dışında bu konuya muhalefet partilerin hakim olması mümkün

değil.

Hukukumuzun en temel ve mutlak prensibidir: kimse bir hakkı kötüye kullanamaz (Medeni Kanun madde 2) “*hukuk düzeni bunu korumaz*”. Devletin kurumları (YSK, YSK’ya bağlı Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğü, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü, İçişleri Bakanlığı ve Adalet Bakanlığı) bu listeleri ve kısıtları düzenlemekle SORUMLULAR. Bu sorumluluklarını doğru şekilde yerine getirmediklerinden dolayı, seçime güveni ve seçim hukuku disiplini yok edecek, seçim iptali istenemez. Aksinin kabul edildiğini düşünün: Artık ülkemizde hiçbir seçimi muhalefet kazanamaz. Yapılır demiyorum ancak kötü bir senaryo düşünün; Bakanlıkları kontrol eden iktidardaki bir parti, seçimlerde bu tür “hatalar” yaparsa ve seçimi kaybettiğinde de bunları seçimin iptal için öne sürerse? Muhalefetin bu kısıtları son dakika, seçim öncesi kontrol etmesi fiilen imkansızdır.

5- **Geçersiz Oylarla ilgili iddialar:** Birçok iddia “geçersiz oylarla” ilgili; örneğin “*geçersizlik sebebi yazılmamış*” vb. Bir kere geçersizlik sebebinin yazılmaması pratikte sık rastlanan bir durum, bu temelde iptal olsa Türkiye’de yapılan tüm seçimlerin iptal edilmesi gerekir. İki, ve daha önemlisi; YSK’nın yanlış bir kararı sonucu, bu seçimlerde (delil olmasa da) geçersiz oyların büyük bölümü tekrar sayıldı. Üstelik “geçersiz” sayılmaları konusunda seçim günü yanlış yapıldıysa; Sandık Kurulundaki siyasi parti temsilcileri bu kararlara Şerh düşmeliydi. 16 Nisan referandumunda, 845,000 geçersiz oy vardı. 690,000 oy “HAYIR”a kaysaydı; HAYIR kazanacaktı. Buna rağmen, geçersiz oylar tekrar sayılmadı. İddiaların büyük bölümü geçersiz oylarla ilgili; bu temelde bir iptal olursa [ki olmamalı hukuken], o zaman, referandumun da yenilenmesi gerekir.

6- **Mühürsüz Oy Pusulaları ile ilgili iddialar:** YSK, 16 Nisan akşam üstü, mühürsüzleri geçerli saymanın yolunu açtığında, bu konuyu ilk tenkit eden hukukçulardan olmuştum. Bu yüzden görüşüm belli. Ancak, YSK bu yolu açtı, sonra da Meclis bunu kanunla mümkün kıldı. Bu seçimde 5.388 mühürsüz pusula varmış. Referandumda bu sayının *yüzbinler* olduğu ifade edildi. Mühürsüzlerden dolayı iptal olacaksa; referandum da tekrarlanmalıdır.

YSK’nın önünde tarihi bir sorumluluk var. Bu seçim sürecinde, YSK hatalı kararlar verdi, ancak şu aşamada mutlaka hukuka uygun karar vermelidir. Ve unutulmamalı ki, burada verilecek karar artık TÜM seçimlerde uygulanacaktır. Bu iddialar temelinde İstanbul seçimi iptal edilirse, iddia ediyorum ki ülkemizde artık tartışmasız hiçbir seçim yapılamayacaktır ve bu

durum, seçimlere güveni, seçim disiplinini bitirecektir. Gün gelecektir; “seçimlerde hep sonsuz tartişmalar çıkıyor, en iyisi atamayla yapalım bu görevlendirmeleri” denilecektir! Yeni “başkanlık sistemi” ile ilgili tüm ngrlerim doğru çıktı (koalisyonlara son vermeyeceği, tam tersine sürekli ittifaklara yol açacağı, temel hakları/adaleti ve özellikle ekonomiyi çok olumsuz etkileyeceği, aşırı kutuplaşmaya yol açacağı, vs), hepsi tane tane “are Başkanlık Mı?” [şubat 2017] kitabımda yazılı.

şimdi de tarihe not düşmek adına ngrlerimi yazıyorum: **İstanbul seçimleri bu temelerde iptal edilirse, yaralı demokrasimizin son kalesi - “sandığa güven” - çok büyük yara alır.** Kutuplaşmayı arttırır. Ayrıca, zaten “gler birliği” olan bir ortamda; sadece yerelde en azından, milyonlarca insan farklı bir nefes alanı bulsa kötü m olur? Ülkemizin ihtiyacı olan “ortak akıldan” korkmayalım! En başarılı ülkeler, ortak akla ve uzlaşıya değer veren lkeler. Milyonlarca gencimize bir nefes alanı, umut verir. retme motivasyon verir. Farklı görüşten kesimlerin, birlikte yaşamak, birlikte kenti yönetmek, birbirini dinlemek, uzlaşmak için bir fırsat oluşur: Umarım bu fırsat kaçırılmaz. Ne olursa olsun, Hukuka uygun karar verilsin.

Saygılarımla, Av. Ece Güner Toprak.